

طرح درس

نام درس: اصول اپیدمیولوژی تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
زمان برگزاری: دوشنبه ۸:۰۰ تا ۱۰:۰۰ محل برگزاری کلاس: کلاس ۴ دانشکده پرستاری پیش نیاز: -
تعداد جلسات: ۱۶ جلسه تعداد دانشجویان: ۲۲ نفر
رشته: بهداشت عمومی مقطع: کارشناسی ترم: پنجم سال تحصیلی: نیمسال دوم ۹۹-۱۴۰۰
نام مدرس: دکتر علی حسین زاده پست الکترونیکی استاد: a.hossein20@yahoo.com

شرح درس:

اپیدمیولوژی مهمترین وسیله برای ارزیابی مشکلات پزشکی بالینی، سلامت عمومی و عوامل خطر مرتبط با بیماری‌ها برای برنامه‌ریزی و کنترل بیماری‌هاست. به طوری که اپیدمیولوژی را دانش بنیادین برای پیشگیری از بیماری‌ها، و ارزشیابی سیاست‌های عمومی مرتبط با سلامتی است در زمینه مسائل اجتماعی و حتی قضائی می‌دانند. این درس مقدمه‌ای بر اپیدمیولوژی است و به چگونگی بررسی مشکلات بهداشتی و بیماری با استفاده از روش‌های مطالعاتی آن می‌پردازد

هدف کلی:

هدف از ارائه این درس انتقال اطلاعات لازم در مورد اصول اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری، علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماری‌ها در جامعه و همچنین آشنایی با منابع اطلاعاتی در مورد همه‌گیری می‌باشد.

اهداف اختصاصی:

از دانشجویان گرامی انتظار می‌رود در پایان این درس:

- ۱- تعریف، تاریخچه و اساس شکل‌گیری علم اپیدمیولوژی را بیان کنند.
- ۲- مفاهیم خاص و کاربردی اپیدمیولوژی (اپیدمی - اندمیک - اسپورادیک) را توضیح دهند.
- ۳- مفهوم سلامت و بیماری - سیر طبیعی بیماری - پیشگیری وسطوح آن را شرح دهند
- ۴- مدل‌های اپیدمیولوژیک بررسی بیماری‌ها (مدل چندعلیتی) و کاربرد آن در کنترل و پیشگیری بیماری‌ها، جنبه‌های اپیدمیولوژی بهداشت، حرکات جمعیت، شاخص‌های جمعیتی را بیان کنند.
- ۵- شاخصها و میزانهای بهداشتی و کاربرد آن در اپیدمیولوژی. بررسی منابع اطلاعاتی در بهداشت را شرح دهند.
- ۶- غربالگری و نقش آن در کشف بیماری‌ها و حفظ سلامت را بیان کنند.
- ۷- روشهای مطالعات اپیدمیولوژی: اپیدمیولوژی توصیفی (شخص - مکان - زمان)
- ۸- اپیدمیولوژی تحلیلی (مطالعات تجربی و مطالعات مشاهده‌ای) را شرح دهند

شماره جلسات	رئوس مطالب	اهداف اختصاصی	حیطه	روش تدریس	نوع وسیله آموزشی	فعالیت دانشجو
۱	بیان اهداف، منابع، مقدمه، تعریف و تاریخچه اپیدمیولوژی، و کاربردهای اپیدمیولوژی	۱- اهداف درس را یاد گرفته و با منابع آشنا شود ۲- تعریف صحیح و دقیقی از اپیدمیولوژی را ارائه نمایند. ۳- سیر تحول اپیدمیولوژی را توضیح دهند. ۴- اهداف اپیدمیولوژی را بدرستی شرح دهند. ۵- موارد استفاده از اپیدمیولوژی در بهداشت عمومی و پزشکی را شرح دهند.	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۲	اپیدمیولوژی توصیفی ۱: شخص و زمان	۱- با جنبه های مختلف اپیدمیولوژی و رویکرد هر کدام از جنبه ها آشنا شده و شرح دهد ۲- مهمترین مولفه هایی که در اپیدمیولوژی توصیفی مورد بحث قرار می گیرند یاد گرفته و شرح دهد ۳- با مهمترین خصوصیات شخص و زمان در تعیین توزیع بیماری ها آشنا شده و شرح دهد ۴- با گذار اپیدمیولوژیک و انواع آن آشنا شود و شرح دهد	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۳	اپیدمیولوژی توصیفی ۲: مکان، مدل های بیماری، و اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی	۱- با نحوه تعیین توزیع بیماری براساس مکان و استفاده از نقشه های نکته ای آشنا شود ۲- با مدل های مختلف بیماری مثل مدل مثلث، مدل چرخ و مدل شبکه علیت آشنا شده و شرح دهد ۳- تعریف اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی را فرا گرفته و شرح دهد	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۴	اندازه گیری وقوع بیماری ها و مرگ و میر: میزان های بروز،	۱- با ابزارهای اندازه گیری ابتلا و میرائی مثل نسبت، تناسب، میزان و شانس آشنا شود و آنها را توضیح دهد	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی

				<p>۲- نحوه محاسبه میزان‌های بروز، شیوع و میزانهای میراثی و بار بیماری‌ها</p> <p>آن‌ها را تفسیر کند</p> <p>۳- ارتباط بین میزان بروز و شیوع را فرا بگیرد و شرح دهد</p>	شیوع، میراثی و بار بیماری‌ها
حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث‌های کلاسی	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد	سخنرانی، پرسش و پاسخ	شناختی	<p>۱- سیر طبیعی بیماری (طیف سلامتی، دوره کمون، دوره پیش‌بالین و بالینی) یاد گرفته و شرح دهد</p> <p>۲- با سطوح مختلف پیشگیری (نخستین، اولیه، ثانویه و ثالثیه) آشنا شده و شرح دهد</p>	سیر طبیعی بیماری و سطوح پیشگیری
حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث‌های کلاسی	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد	سخنرانی، پرسش و پاسخ	شناختی	<p>۱- پدیده کوه یخ در بیماری‌ها را شرح دهند.</p> <p>۲- غربالگری بیماری‌ها را توضیح دهند.</p> <p>۳- اهداف برنامه‌های غربالگری را شرح دهند.</p> <p>۴- انواع غربالگری‌ها را با یکدیگر مقایسه کنند.</p> <p>۵- ملاحظات مربوط به بیماری‌های واجد شرایط غربالگری را شرح دهند.</p> <p>۶- ملاحظات مربوط به آزمون‌ها مورد استفاده در غربالگری بیماری‌ها را توضیح دهند.</p>	آزمون غربالگری ۱
حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث‌های کلاسی	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد	سخنرانی، پرسش و پاسخ	شناختی	<p>۷- ارزشیابی یک آزمون‌های غربالگری را شرح دهند.</p> <p>۸- حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی و دقت را بیان نماید و محاسبه کنند</p> <p>۹- رابطه شیوع بیماری با ارزش اخباری آزمون مثبت و منفی را توضیح دهند</p> <p>۱۰- خطاهای رایج در غربالگری را فرا گرفته و شرح دهد</p>	آزمون غربالگری ۲
حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث‌های کلاسی	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد	سخنرانی، پرسش و پاسخ	شناختی	<p>۱- با مفهوم خطای تصادفی و نحوه کاهش آن در تحقیقات آشنا شده و شرح دهد</p> <p>۲- با مفهوم خطای منظم و نحوه کنترل آن در تحقیقات آشنا شده و شرح دهد</p>	خطاهای رایج در تحقیقات علوم پزشکی ۱: خطای منظم، خطای تصادفی
حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث‌های کلاسی	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد	سخنرانی، پرسش و پاسخ	شناختی	<p>۱- با مفهوم اعتبار و ارتباط آن با خطاهای اندازه‌گیری را یاد گرفته و شرح دهد</p>	خطاهای رایج در تحقیقات علوم

پزشکی ۱: اعتبار قابلیت اطمینان مخدوش کنندگی	۲- با مفهوم قابلیت اطمینان و ارتباط آن با خطاهای اندازه‌گیری را یاد گرفته و شرح دهد ۳- با چگونگی افزایش روانی و پایداری در اندازه-گیری آشنا شده و شرح دهد ۴- با مفهوم مخدوش کنندگی و اثر آن بر روی ارتباط مشاهده شده بین مواجهه و بیماری آشنا شده و شرح دهد ۵- نحوه کنترل اثر متغیرهای مخدوش کننده را یاد گرفته و شرح دهد	پاسخ	وایت بورد	بحث های کلاسی	
۱۰ مطالعات اپیدمیولوژی ۱: معرفی مطالعات اپیدمیولوژی	۱- آشنای با تعاریف کلی مطالعات مختلف اپیدمیولوژی و نحوه طبقه‌بندی آن‌ها از جنبه‌های مختلف مثل مطالعات اولیه، مطالعات ثانویه، مطالعات مشاهده‌ای، مطالعات مداخله‌ای	شناختی ی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۱۱ مطالعات اپیدمیولوژی ۲: مطالعه مقطعی و مطالعه اکولوژیک	۱- تفاوت مطالعات توصیفی و تحلیلی را یاد گرفته و شرح دهد ۲- با نحوه انجام مطالعات مقطعی تحلیلی و توصیفی آشنا شده و مراحل انجام آن را با به ترتیب شرح دهد. ۳- با نحوه انجام مطالعات اکولوژیک آشنا شده و شرایط انجام آن را شرح دهد ۴- مزایا و معایب مطالعات مقطعی و اکولوژیک را فرا گرفته و شرح دهند	شناختی ی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۱۲ مطالعات اپیدمیولوژی ۳: مطالعه کارآزمایی بالینی	1 - انواع مطالعات تجربی را بیان کنند. 2 - کارآزمایی‌های شاهد را اتفاقی شده را از کارآزمایی‌های غیر اتفاقی تمیز دهند. 3 - اساس اتفاقی کردن را در مطالعات تجربی توضیح دهند. 4 - عمل کورسازی را در مطالعات تجربی توضیح دهند. 5 - مزایا و محدودیت های مطالعات تجربی را شرح دهند	شناختی ی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۱۳ مطالعات	1 - طرح و چارچوب یک مورد شاهدهی را شرح دهند.	شناختی ی	سخنرانی، پرسش و	اسلاید - پاورپوینت،	حضور منظم در کلاس، مشارکت در

۱۴	مطالعات اپیدمیولوژی ۵: مطالعه همگروهی	۲ - روش تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده در مطالعات مورد شاهدهی (OR و ...) را شرح دهند. ۳ - مزایا و معایب روش مطالعه مورد شاهدهی را تعریف کند	پاسخ	وایت بورد	بحث های کلاسی
۱۵	الگوهای مختلف همه گیری ها و نحوه بررسی و کنترل یک همه گیری	۱ - مفهوم همگروهی را توضیح دهند ۲ - طرح و چارچوب مطالعات همگروهی را شرح دهند ۳ - مطالعات همگروهی آینده نگر را توضیح دهند ۴ - مطالعات همگروهی گذشته نگر را توضیح دهند. ۵ - روش تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده در مطالعات همگروهی (خطر نسبی) را شرح دهند. ۶ - مزایا و محدودیت های مطالعات همگروهی را بیان کنند.	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۱۶	امتحان پایان ترم	امتحان پایان ترم از مباحث مطرح شده و به صورت تستی و تشریحی خواهد بود	-	-	-

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی: ۵% نمره

حضور منظم در کلاس: ۵% نمره

میان ترم: ۳۰% نمره

پایان ترم: ۶۰% نمره

منابع:

۱- گوردیس، لئون. اپیدمیولوژی. ترجمه: کوروش، هولاکوئی، حسین صباغیان.

چاپ اول، ویرایش سوم، تهران: انتشارات گپ. ۱۳۸۵

۲- جودیت.س.مازنی. آنیتا، ک. بان. اصول اپیدمیولوژی، ترجمه: حسین، ملک افضلی. کیومرث، ناصری.

چاپ ششم، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۴.